

inducere transmissionem, absque detractione, T. rebel est, superstitibus dicta Flora, & Mattheo, qui quidem
lianicae.
Transmitti fideicommissum conditionale, in quo adest
clausula, omni meliori modo.

24 Transmissionem fideicommissi conditionalis inferit ex
clausula pleno iure, nunquam legi.

25 Substituto nomine proprio non transmittere fideicom-
missum conditionale caducatum.

26 Transmitti non posse conditionale fideicommissum ca-
ducatum morte.

27 Transmissioni fideicommissum in quo specificè fuere voca-
ti, fratres sub cognomine familia, sed contra. 28.

28 Proximioribus iustis de causis preferri remotores.

29 Substitutionem, & institutionem trahi ad hæredem ha-
redis ex rationis similitudine.

30 Transmissioni fideicommissum conditionalis caducati locum non
esse ad hæredes cum testator substituit nomine proprio
expresso.

31 Transmissionis materialis nisi coniecturis.

32 Testator in dubio censeri disponuisse eo modo quo à iu-
re disponitur.

Dispositionem testatoris presumi esse iuri conforme.

33 Testatoris mentem nisi ex verbis coniici, & eam abse-
se cum qua verba non conueniunt.

Verba vbi non conueniunt, neque mentem testatoris con-
uenire.

34 Caducum, & quasi caducum differre.

35 Caducum, vel quasi remouere apud hæredem cum suis one-
ribus.

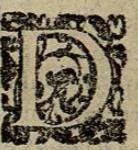
36 Inuentarium non teneri confidere hæredem, caducatis
substitutis & fideicommissis.

37 Inuentarium confidiendi onus censeri remississe cum qui-
passus est grauatum vti bonis nullo confecto inuen-
tario, nulla cautione proposita de viendo arbitrio boni vi-
ri, & de restituendis bonis.

Quinto & ultimo, an dicta Flora cogi potuerit con-
ficer inuentarium?

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C X I I .

E proposita facti specie respondi supra
vixint ab hinc annos, & responsum nūc
legitur in consilio 273.lib.3. secundum
quod, vt etiam audio, permultis ab hinc
annis fuit iudicatum. Nunc in dubium
reuoantur iam scripta circa propositas dubitationes,
de quibus dicam quod sentio, dissoluendo obiectiones
docte & acutè excitatas ab eruditissimo Illustriq; An-
teo Gaudetij & illius pro tempore Rectori Castrorum Montis fabrorum decem duplerios unius libra ceræ pro quo
libet duplerio per diutum tempus quadraginta annorum,
quando missæ celebrantur in dicta Plebe pro lumi-
ne &c. Postmodum ita dispositi.

In omnibus autem alijs suis bonis mobilibus & im-
mobilibus, horibus & actionibus proprijs & emphyteo-
ticis presentibus & futuris vbiunque sint & reperi-
poterint, hæredem vñfructuarium omnium bonorum
ipsius testatoris instituit, fecit, & esse voluit dictam D.
Floram ipsius testatoris uxorem in vita sua rantum,
& donec & quonque permanserit et habitauerit in do-
mo ipsius testatoris, & vitam vidualem & honestam
seruauerit. Et post ipsius D. Flora mortem, instituit,
substituit, fecit, & esse voluit suos hæredes vñiversales
Mattheum & Bartociū de Pagnonibus de Castro Mon-
tis fabrorum ipsius testatoris fratres carnales pleno in-
re & aequis portionibus, & omni meliori modo &c.

Et hanc suam ultimam voluntatem dixit, & esse
voluit, quam valere voluit, &c.

Præsupponitur etiam in facto, quod Bartocius de-
cessit, vnu adhuc testatore, qui & ipse vita functus

- Imola in l. filius à patre in fine ff. de lib. & posth.
- 4 Salicetus in l. extraneum. col. vlt. C. de hæred. instit.
- 5 Castren. in l. 1. §. ex fundo ff. de hæred. instit. & in d. extraneum.
- 6 Alex. in Eadem. l. extraneum. nu. 8. & in consi. 111. nu. 2. repetitum in consi. 162. nu. 3. lib. 2. & in consi. 4. nu. 3. lib. 7.
- 7 Barba. in consi. 5. 3. col. 4. lib. 3.
- 8 Iason in eadem. l. extraneum. ccl. 4. versi. quartò prin-
cipaliter.
- 9 Crotius in l. si coniuncti. n. 176. de leg. 3. & in consi. 79. nu. 9. & consi. 3. 5. nu. 9.
- 10 Socin. sen. in consi. 14. col. pen. versi. ad prædicta fa-
cit. libro 1.
- 11 Ruinus in consi. 36. nu. 3. & in consi. 206. nu. 19. lib.
2. vbi dixit, non obstat dictio nent tantum.
- 12 Decius in consi. 278. col. 2. & in consi. 419. colum-
vlt. & in leg. certi iuris in fine. C. de testa. mil. 1. 1. 1.
- 13 Angelus Aret. in §. hæres. num. 9. versi. secundo casu
instit. de hæred. instit.
- 14 Parisius in consi. 65. nu. 16. lib. 2. qui de eadem facti
specie respondit cum Decio in dicto consi. 419.
- 15 Berthandus in consi. 314. lib. 3.
- 16 Bero. in consi. 3. 5. nu. 20. lib. 2. qui testatur, hanc esse
communem opinionem.
- 17 Bellonus in consi. 7. nu. 5. & in consi. 30. nu. 1.
- 18 Io. Dilectus de arte testandi libro sexto cautela 39.
numero secundo.
- 19 Socinus iun. in consi. 84. num. 7. in fine, & in consi.
183. nu. 45. lib. 2.
- 20 Silua. in consi. 23. nu. 3.
- 21 Natta in consi. 459. nu. 12. lib. 2.
- 22 Cephalus in consi. 472. nu. 57. & 59. & in consi. 607.
nu. 25. lib. 4.
- 23 Craffus in §. legatum. 9. 23. in fine.
- 24 Rolandus in consi. 29. in fine lib. 4.
- 25 Riminaldus iun. in consi. 168. nu. 6. lib. 2.
- 26 Hierony. Gabriel in consi. 12. 1. nu. 3. & 4.
- Huius opinionis ea est ratio satis solida & efficax;
quod & si vxor t̄ videtur instituta in solo vñfructu,
sique in re certa: attamen ex quo nullus institutus
est hæres vñuersalis, detracta mentione vñfructus,
sique illius rei certæ, remanet hæres in totum. l. 1. §.
si ex fundo, & leg. si ita quis hæres institutus fuerit ex
fundo, ff. de hæred. instit. si itaque vxori ista instituta
est hæres, & adeat hæreditatem, non potest dici extra
neus ille hæres à testatore institutus post mortem di-
cta vxoris, quod fit hæres directa, ex quo iam hæres
exitit illa vxor. Et qui semel est hæres nunquam desi-
nit esse hæres. l. ei qui soliendo in fine. ff. de hæred.
instit. §. 1. instit. de fideicom. hæred. & §. quos autem
instit. de bono. poss. & multis confirmant Soc. Sen. in
consi. 1. 4. nu. 5. & 6. lib. 1. & Silua. in consi. 23. nu. 2. &
3. Hac ratione post alios vñus sum in dicto consi. 273.
nu. 7. & 8.
- His intelligimus hanc esse veram & receptam ma-
gis sententiam aduersus in dictissimis moriuis allega-
tos, quos ita ex ordine refero: vt de nonnullis aliquid
dicam, sunt sanè 2.
- 1 Baldus in l. filius à patre in fine ff. de liberis & post-
humis. Verum loquitur Baldus quando testator non
institut. Sed reliquit vñfructum, qui casus diffe-
runt, ut post alios declarauit in consilio 273. column-
na prima.
- 2 Angelus in l. miles ita in fine ff. de testa. milita.
- 3 Imola in dicta l. filius à patre col. pen. sed Imola se-
quitur Baldum de quo supra.
- 4 Castren. eadem in l. filius à patre in fine.
- 5 Alexan. ibidem numero tertio, qui quidem Castren-
sis, & Alexander idem scribunt quod Baldus supra
relatus.

& voluntatem testatoris fuisse, quod ista eius vxoris conditionaliter & sub tantis repetitis cōditionibus instituta, esset tantum hæres in vñufructu, & sic in se certa, fratres vero hæredes vñiuersales & p̄petrarij. De duobus primis casibus in motivo propositis nō est quod aliquid dicamus, tum maxime, quod ex his, quæ dicenda sunt de tertio casu illi explicabuntur. Dicimus sanè satis constare de mente ipsius testatoris ex verbis ab eo prolatis iuncta legis & doctorum interpretatione, quod scilicet illa verba significant testatorem instituisse hæredem in totum, detracto illo nomine vñufructuaria: alioquin opus esset dicere, quod & in casu † l. 1. §. si ex fundo & l. si ita quis hæres institutus fuerit ex fundo. ff. de hæred. inst. non constare hæredem illum institutum infundo, sicut in re certa, nullo dato hæredem vñiuersali esse hæredem, tamen verum sit, hæredem esse. Immò ex iuribus illis adducti cēnsent Barto. Baldus, Angelus Gastrensis & alii, quos refert & probat Cœtueta in consi. 62. nu. 5. id est dicendum in institutione directa & alia scribit Socinus iun. in consi. 95. nu. 1. lib. 1. qui reddit rationē, cur sic constitutum in dicta l. 1. §. si ex fundo.

De cōiecturis excitatis in motiuis nunc differamus, quæ & si acutæ sunt: attamen dissolui posse existimo, sunt autem ha conjectura.

Prima, quia testator legavit dicta D. Flora eius vxori florenos centum, & sic videtur voluisse ipsam hæredem esse suam vñiuersalem: cum hæredi soli & vñiuersali etiam legatarium potest: quia esset legare hæredi à ipso, quod de iure fieri nequit. l. legarum. .... §. 1. l. plane la. 1. §. si duobus & l. & quidem. ff. de leg. 1. & tradit glo. in leg. Titia. §. 1. ff. de leg. 2. quæ ponit hoc, non posse fieri, pro regula absoluta.

Respondet primò, quod aut uolumus, prædictum legatum venire in restitutione fideicommissi: aut nō. Primo casu testator ita disponendo dicitur grauasse fideicommissi, vt dimitantur dictum prælegatum penes ipsam. D. Floram & hæredem grauatum de restituendo, id quod iure permisum est. l. si à me. ff. ad legem Falci. & l. si hæres institutus. §. 1. ff. ad Trebell. Ita in specie respondet Parisius in consi. 79. nu. 28. lib. secundo qui subiungit, hoc modo tolli rationem, qua sanctum est, legatum & hæredi factum non valere. Non enim à se ipso hære præstatur: Sed fideicommissario ratiōne traditū videtur. Secundo casu, nemp̄, si prælegatum non venit in restitutione fideicommissi, remanere debet penes ipsam hæredem: cum sit separatum ab alijs bonis, quæ restituti debent dictis substitutis, sic respondet idem Parisius in dicto consi. 79. nu. 29. post Fulgosium quem refert idem sensit Socinus iun. in consi. 8. nu. 26. lib. 2. & comprobatur Parisius in dicto consi. 79. nu. 30. quod multi sunt casus, in quibus prælegata non veniunt in restitutione fideicommissi vñiuersalis, qui enumerantur in l. Marcellus. §. quidam liberis. ff. ad Trebell. & in l. cum iurium. Co. de fideicom. & à me post in contrarijs de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 194. & tamen etiam illis in casibus (inquit Parisius) certum est habere locum rationem illam, quod legatur sibi a se ipso, & con sequenter nullo casu deberet valere, & tamen pluribus in casibus annotatis illis in locis valent, & non veniunt in restitutione fideicommissi, licet facta sint ipsi hæredi bus à se ip̄is.

Respondet secundò, quod cum in fine huius testamenti scripta sit clausula illa apponit solita. Quod si non valet, vel valebit iure testamenti, valeat iure Codicillorum, vel donationis causa mortis, vel omni meliori modo; Quæ quidem postrema verba & omni meliori modo, operantur, vt valeant hoc legatum, tam quam quod dom. flora capere habeat de manu fideicommissariorum, sicut in specie respondit Angelus

in consilio 295. Punitus. Testator solum colum. vlti. numero quinto, quem fecuti sunt Iason in leg. plane la. 1. §. si duobus numero 6. de leg. 1. & Parisius in dicto consilio 79. numero 3. libro 2. qui comprobatur ex his, quæ responderunt Castren. in consilio 395. super primo puncto Alexan. in consilio 176. columna secunda libro secundo, & Fulgosius in consilio 90. In quæstione columnæ secunda, versiculo hanc sententiam Decius in consilio 14. numero quarto, cur dixerunt, clausulam hanc omni meliori modo, operari hæredem in institutionem in testamento patris, qui solum inter filios diuerterat bona & singulis eorum positionē portionibus assignauerat.

Respondet tertio, quod saltem dictum prælegatum & valet in vim donationis causa mortis, ob prædictam clausulam. Quod si non valet iure testamenti, valeat iure codicillorum, vel donationis causa mortis. Ita in specie responderat Parisius in dicto consi. 79. nu. 32. morus auctoritate Signoroli in consi. 30. Qui-dam nomine Aroldus nu. 4. & 5.

Respondeat quartò, hoc esse prælegatum datis, quod valet & si reliquum est à se ipsa. D. Flora, sibi ipsi attamē valet, sicuti in specie declarando dictum l. legatum. §. 1. de legat. 1. tradit Petrus PeKius in tract. de testa. coniugum. lib. 5. cap. 7. n. 1. Et hoc quidem prælegatum non venit deinde in restitutione fideicommissi, vt in terminis his, datis & prælegatum à marito vxori, scripsi in commentarijs de præsumptionibus lib. 4. præsumptio. 194. num. 9. Nec repugnat, si dicatur prædictum testatorem ultra ipsam datom prælegasse etiam libras quadriginta; quia responderetur, id fecisse potius animo augendæ datis quam quod voluerit eam non esse hæredem, sed simplicem vñufructuariam, vt dicitur in argumento.

Secunda adducitur conjectura, quod testator ad presentandum annuum illorum decem dupleriorum cerae promissis celebrandis in ecclesia sancti Gaudētij pro annis quadraginta incipendiis à die mortis ipsius testatoris; & sic viuente dicta D. Flora grauauit fratres hæredes suos infra scriptos bis repetendo illos in numero plurali. Ex quo credendum est, quod testator non unum tantum, sed plures hæredes sibi esse voluerit, eo magis, cum isti fratres reperiantur scripti hæredes vñiuersalis. Et non ipsa D. Flora: cum numerus pluralis non possit intelligi de uno tantum. l. vlti. ff. ad Trebell. vbi habetur, quod potius receditur à regula iuris quam fiat contra verba, & sermonem testatoris. Quod tantò magis debet procedere ad fauorem istorum agentium: cum viuente Do. Flora, Matheus vnus ex dictis fratribus institutis per soluerit hauc annum præstatu-rem, sciente & paciente dicta muliere: & adiuit hæreditatem prædictam, prout ex publico documento appetat.

Respondeat, testatorem grauasse infra scriptos suos hæredes, quorum nomine continetur primū D. Flora hæres priore loco instituta; deinde Domini Matheus & Bartocius ipsius testatoris fratres, qui proprie dicuntur substituti, & secundi hæredes & appellantur l. 1. ff. de vulg. & pup. subst. & §. 1. inst. de vulg. subst. & illis in locis scribunt omnes. Et propter ea testator voluit successiū seruari hunc ordinem, quod viuente Do. Flora, illa teneretur præstare annum hanc præstationem cera. Ea vero defuncta teneretur dicti fratres substituti. Quocirca recte testator sub nomine pluri grauauit hæredes atque ita locum habet dicta leg. vlti. ff. ad Trebel. omnes enim prædicti fuerūt hæredes scripti à testatore. Nec illa præstatio dicta p̄sonis certa facta à dicto Do. Matheo etiam sciente & patiente Do. Flora, ei nocere potuit quo ad successionem & hæreditatem sibi debitam: Quinimò etiam si ipsa D. Flora manifeste asseruerit, se sola esse vñufructuaria, dicitos

dictos vero Dominos Mattheum & Bartocium hæredes uniuersales, nullum sibi attulisset præjudicium: cū nostra affirmatione vel negatione non immutetur veritas. l. cum falsa. C. de iuri & facti igno, & scribunt ibidem Bartolus Iason & reliqui. Ita quoque tollitur quod de hæreditatis aditione facta à dicto do. Matheo.

Tertia est conjectura sumpta ex proprijs uerbis ipsius institutionis. Dixit enim testator, vxorem hæredem vñufructuariam. Et sic in re certa tantum: fratres uero dixit, hæredes vñiuersales: & sic in vñiuersum. Non ergo cum ea uis fuit uerbo, hæres vñiuersalis prout fecit cum fratribus. Ex quibus constructio uerborum uidetur sic esse. In omnibus bonis, quod ad usumfructū eorum instituit uxorem inuita tantum; Quod vero ad proprietatem illorum in uita dictæ uxoris instituit fratres. Post mortem uero uxoris respectu pleni dominij illos substituit pleno iure, & omni meliori modo in vñiuersum.

Respondeat, & facilè concedimus, testatorem instituisse hæredem in vñufructu sicut in re certa tantum: Sed dicimus, secundum opinionem magis receptam supra commemoratam, quod cum testator nullum in vita ipsius do. Flora instituerit hæredem; detracta rei certæ sicut vñufructu mentionem, ipsam do. Floram censeri hæredem vñiuersalem institutam & propterea cessat illa constructio uerborum in argumēto facta: cum testator in vita do. Flora nil penitus reliquerit dictis Dominis Matheo & Bartocio. Sic enim ita dixisset, cessaret omnis dubitatio.

Quarta conjectura ita ducitur, testator in institutione uxoris non dixit, pleno iure, prout dixit in institutione fratribus, ex quibus videatur, quod testator uoluerit, quod institutio facta in vñufructu extendatur ad proprietatem. Instituta enim in re certa, & in instituti pleno iure opponuntur, & contrariantur ad iniucem, vt patet ad finem.

14 Respondeat, illa verba, & pleno iure, posita in institutione, seu substitutione facta de dominis Matheo & Bartocio, nil aliud significare quam quod uoluerit testator, do. Floram hæredem institutu teneri post mortem suam restituere totam hæreditatem, nulla detracta trebellianica, iuxta traditionem Baldi Alexandri, Guidonis papæ & aliorum quos congesi in commentarijs de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 194. nu. 12. ex quo sequitur, dictam do. Floram quod ad effectum fruendi bonis a testatore sibi reliquis fuisse vñufructuarium tantum cum post mortem debuerit restituere totam & integrum ipsam hæreditatem. Et inde etiā fit, quod si tenebatur restituere pleno iure, apud se etiam dispositione testatoris, debuit esse plena hæreditas.

Quinta conjectura est, quod in institutione fratribus etiam testator addidit; & omni meliori modo. Quæ clausula secundum vulgares doctrinas, non solum operatur generaliter, vt quis dicatur in dubio vocatus omni pinguiori modo, detracta etiam mentiore mortis; & sic etiam in uita uxoris. Sed in specie, dum constat de mente testatoris, illa solum attendatur, & sic attendatur potius ordo intellectus quam scripturæ, iuxta l. 2. §. prius ff. de vulg. & pup. subst. ubi doctores omnes, & Ruinus in consi. 1. 18. nu. 18. lib. 3.

Respondet clausulam illam, & omni meliori modo, referri solum ad immediate præcedentia, nemp̄ ad portiones, quas aquales esse voluit testator inter dictos do. Matheum & Bartocium. Non enim intelligi potest, quod dicti do. Matheus Bartocius succederent etiam viuente dicta do. Flora, qua repugnat clara verba testatoris eos vocantis post mortem ipsius do. Flora.

Sexta & ultima conjectura ducitur ex eo, quod testator instituit eius uxorem sub pluribus conditionib. non solum dum vixerit, sed etiam donec in viduitate erit, dicens ulterius. Et donec habitauerit in domo te-

statoris ex quib. pariter videtur impossibile, quod hoc reliquum imponeret & hæredis institutionem: quia illa dictio, donec vitam, significat reliquum annum, id est, pro primo anno purum, & pro alijs sequentibus conditionale. Nec talis modus faciendo hæredem admittitur, prout in puncto dixit Ruinus in consi. 40. nu. 17. & in consi. vltimo nu. 2. lib. 2. Borgninus in tract. de vñufructu mulieri reliquo nu. 81. & ceteris clari Simon de pratis in tract. de interpretatione vñufructum voluntatum, lib. 3. interpret. prima col. 1. nu. 37.

Respondet, quod argumentum prooederet quando do. Flora instituit in vñufructu datus fuisse cohæres. Non enim tunc illa permanisset simplex vñufructua: sicut hæres instituta in re certa. Verum nostro in casu, cum nullus datus ei fuerit cohæres, dicendum est detracta, vñufructus, atque ita, rei certæ mentione, censeri institutam hæredem in omnibus bonis. Nec hoc in casu loquuntur Ruinus, Borgninus, & Simon de pratis: si recte eorum verba legantur.

Secunda est dubitatio, quæ dissoluenda proponitur, an prædicti Matheus & Bartocio vocati fuerint directo, vel per fidem commissum? Hac de dubitatione non erat quod aliquid scriberem: cum præstantissimus causa iudex suis in motiuis non dubitauerit, præsupposito prædictos fuisse vocatos post mortem do. Flora quin vocati fuerint per fidem commissum, de cuius transmissione tantum excitat motiu, vt dicimus in subsequenti dubitatione. Verum cum in facti specie mihi proposita hac de dubitatione queratur; dicam paucis quod sentio. Et quidem existimo dictos Matheum & Bartocium fuisse per fidem commissum vocatos. Ita enim in his terminis, quando scilicet testator instituit & tradidit uxore in vñufructu, nullo ei dato cohærede: Et post mortem ipsius uxoris instituit & substituit fratres: censi voce hos fratres per fidem commissum, affirmarent ferè omnes illi tres & viginti doctores supra commemorationi, præsertim Baldus in dicta l. id quod pauperibus q. 14. nu. 27. vers. sed ego C. de Episc. & cler. in l. miles ita in prin. ff. de milita. testa. Castren. in l. 1. §. si ex fundo. nu. 2. ff. de hæred. institut. Salicetus in l. extraneum in fine. C. de hæred. inst. Alex. in consi. 162. nu. 2. & 3. lib. 2. & in consi. 4. num. 3. lib. 1. Crotus in consi. 65. num. 14. lib. 3. Decius in consi. 278. col. 2. versi. idcirco datur, & in l. certi iuris in fine. C. de testa. militis Bellonus in consi. 7. num. 5. qui alios referit, sic tandem Hieron. Gabriel in consi. 121. nu. 3. & 4. lib. 2. & Riminaldus iun. in consi. 168. nu. 6. alios prætermittit. Et accedit quod cum dicti Matheus & Bartocius vocati fuerint post mortem dicta Flora, dicuntur per fidem commissum vocatis, & dicitur conditionale l. si cum hæres, & l. cum illud ff. quando dies legati cedat, & tradunt Castren. in l. si à me tibi ff. ad legem Falci. loan. Durans alias Dilectus in tract. de arte testandi tit. 6. cautela 60. Parisius in consi. 21. nu. 42. lib. 2. & Cephalus in consi. 158. nu. 10. lib. 2.

Tertia est dubitatio ex ordine proposita: an per mortem Mathei, qui decepit ante dictam do. Floram institutam, dici possit aliquid ius transmissum ad ipsius Mathei filios? Dubitationem hanc excitat & doctissimus do. Iudex huius causa, & eam quoque ego ipse proposui & explicavi in dicto consi. 273. nu. 13. versi. superest sola lib. 3. & quinque argumentis demonstrauit locum non esse transmissioni. Et inter alia num. 21. retuli responsum in his claris terminis Fulgosij in consi. 70. Proponit, quod do. Lucas in primo dubio, qui tribus motus est rationibus, quas cōprobauit in dicto consi. 273. nu. 22. Respondit sanè Fulgosius, vocatos & substitutos nomine proprio expresso non transmittere si decommisum conditionale. Idem scriptum reliquerunt Baldus in consi. 82. Viso puncto prædicto in fine lib. 4. Ruinus in consi. 29. num. 5. lib. 2. Curtius iun. in consi.